

Meie Aeg

Nr. 10 1937

Kas ei ole püsivaid väärtusi

Inimsugu elab kaduvuse tähe all. Kõikjal näeme kadu, surma ja hukatust. Niihästi elavas kui ka eluta looduses pole leida midagi püsivat. Inimesed ja loomad sünnivad ja surevad. Ajalugu räägib suurtest meestest, kes on oma eluajal korda saatnud suurt, on olnud teiste poolt imetletud ja austatud; nüüd on neist säilinud ainult üksikud teated või mälestusmärgid. Suurem osa inimesi kaovad jälgi jätmata elu näitelavalt, kelledest püsivad ainult mälestused lähemaks ajaks nende lähemate sõprade ja sugulaste seas. Selliselt on miljonid ja miljonid maailmast kadunud.

Taimed ja puud tärkavad maast, kasvavad ja hävivad, kõdunevad. Kõige vanemad peavad vastu küll aastasadu, aga ka nemad peavad kord kuivama.

Igal kevadel tärkab loodus; ta võtab endale ilusa pidurüü. Näib, et elu võidutseb ja peab oma rõõmupidu. Kes võib sel puhul uskuda, et juba mõne kuu pärast vaotab sügis oma kaduvuse pitsati loodusele. Lehed kolletavad ja langevad puudelt; lilled ja rohi on närtsinud ja kuivanud; külma tulekuga sureb kõik loodus.

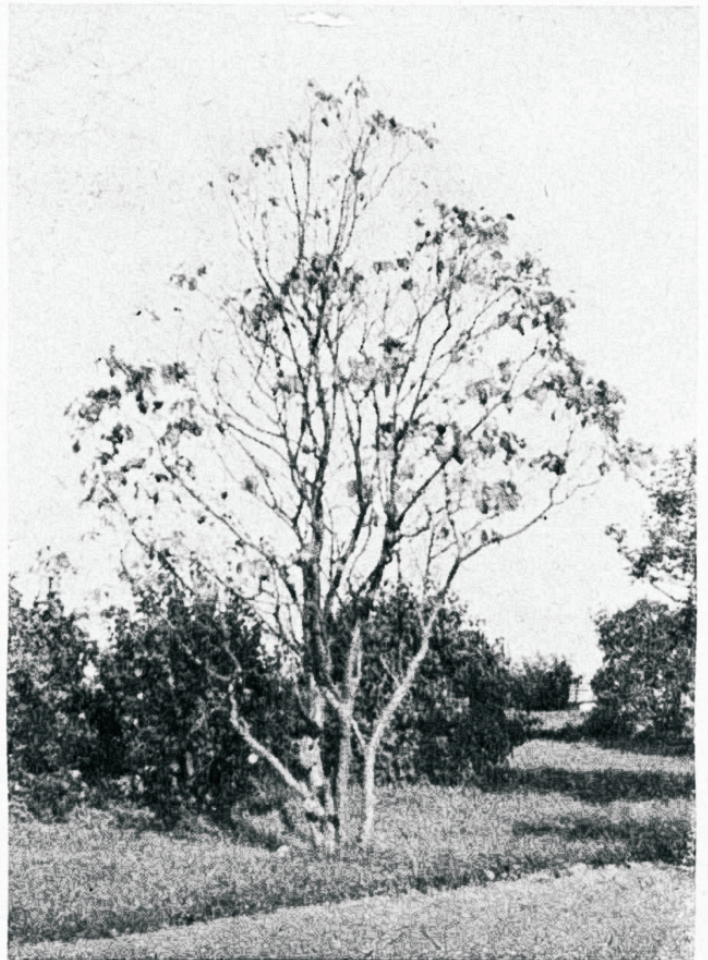
Ka eluta looduses näeme lagunemise ja hävimise jälgi. Maakihid tõusevad ja vaovad; liivakihid uhutakse ära; vihm ja päikesepaiste purustavad kivid ja kaljud ja tuul kannab ära tolmu ja vesi uhub liiva. Isegi kõige kindlamad kaljud ja suured mäed muudavad oma vorme ja suurust.

Inimene, kes elab olukorras, kus teda alata ümbritsevad kaduvuse ja surma varjud, teab, et ta ise on ka sellesama saatuse osaline. Nagu inimene, kes aimab surmahädaohtu, närvisedes püüab pääseda sellest olukorrast, nii on terve inimsugu mingisuguses hüsteerilises seisukorras. Nad on rahutud, õnnetud, tormavad ja askeldavad ringi. Enesepäästmise ja enesele teerajamise püüdel nad muutuvad hoolimatuks ja isegi tooreks oma kaasinimeste vastu. Maja põlemisel või mõnel teisel hädaohu hetkel tormavad kõik väljapääsu poole, endale rajades teed, kui vajaline, üle teiste laipade. Elu tundub ka sarnaselt enesepäästmise tegevusena: tähtis on, et pääseda ebakindlast seisukorrast. Tahtakse enesekaitseks ja -kindlustamiseks luua vastavat seisukorda. Selleks on vaja koguda varandust, luua sõprussidemeid, saavutada au ja kuulsust, omada tarkust ja teadmisi. Terve elu möödub enamik inimestel alatise askeldamises ja vaevlemises. Üks saavutus seab üles uued nõuded ja tingib järgmised pingutused, mis raskemad eelmistest. Selliselt möödub ini-

mese vaevarikas elu, mille tulemus on ikkagi kaduvus ja surm. Õnnetus ja häda seiravad inimest tema eluteel, ja peab tunnistama otseselt nagu Saalomon vanasti: „Sest see on kõik tühi töö ja vaimu närimine.“

Mitmed mõttetargad on tegelenud küsimusega: Mis on elu mõte? Miks on kõik kaduv ja möödaminev? Kas pole midagi püsivat, mille läbi võiks inimene saada endale kindla seisukoha ja tunde. Sajandite jooksul ettevõetud otsimised on olnud asjata. Pole leiutatud midagi, mis võiks jäädvustada inimese elu ja mis võiks kaotada kaduvuse protsessi.

Maailma suurim õpetaja — Kristus — käsitas põhjalikult seda küsimust, kui ta viibis siin maa peal. Ta näitas inimese maise elu kaduvust ja kindlusetust. Ta toonitas, et need inimesed eksivad, kes ainult maisele elule oma jõu ja aja pühendavad. Ta toob loo kellestki rikkast mehest, kelle põld oli kasvatanud palju vilja. Mees rõõmustas omast rikkusest ja tuli välja suurte plaanidega. Ta kavatses ehitada suuremad aidad, et siis ütelda oma hingele: „Hing, sul on kokku pandud suur vara mitmeks

Külma tulekuga sureb loodus

Rakvere lossi varemed
Vaenutegevusega inimesed ise veelgi suurendavad kaduviikku

aastaks; ole nüüd rahul, söö, joo, ja ole rõõmus!“ Kuid samal öösel nõuti temalt tema hing. Kõik varandus jäi maha; tema maised kavatsused jäid teostamata. Nii varisevad igapäev hauda tuhanded, kelle elutöö, vähemalt nende isikute eneste jaoks, on olnud tühine.

Kas meil pole midagi kaasa võtta siit elust? Kas on üldse võimalik midagi omandada siinses elus, mille väärtus ei lõpeks surmaga?

Kristus ütleb ise sellesama rikkamehe loos: „Nõnda on selle lugu, kes enesele vara kogub, ega ole rikas Jumalas.“ Maisele rikkusele seatakse vastandina rikkus Jumalas. Kui maine rikkus oma tähtsuse kaotab surmaga, siis omab taevane varandus alles õige väärtuse peale surma — igavikus. Üks teine kord küsib Kristus: „Mis kasu on inimesel sellest, kui ta saaks kõik maailma kasuks, aga teeks oma hingele kahju; ehk mis lunastushinda võib inimene anda oma hinge eest?“

On siiski midagi, mis on igavese väärtusega, ja mida inimene võib koguda enesele ning kaasa võtta: seda nimetatakse jumalikuks rikkuseks, taevalikuks varanduseks. Selle varanduse inimene kogub endale Jumala sõnast. Prohvet Jeesaja esitab maiste asjade kaduvuse ja Jumala sõna läbi saadud igavese püsivuse:

„Üks hääl ütleb: Kuuluta! ja teine ütleb:

Mis ma pean kuulutama? Seda: Kõik liha on kui rohi ja kõik tema headus, kui õieke välja peal. Rohi kuivab ära, õieke närtsib ära, kui Jehoova vaim ta peale puhub; rahvas on tõesti rohi. Rohi kuivab ära, õieke närtsib ära; aga Jumala sõna jääb igavesti seisma.“

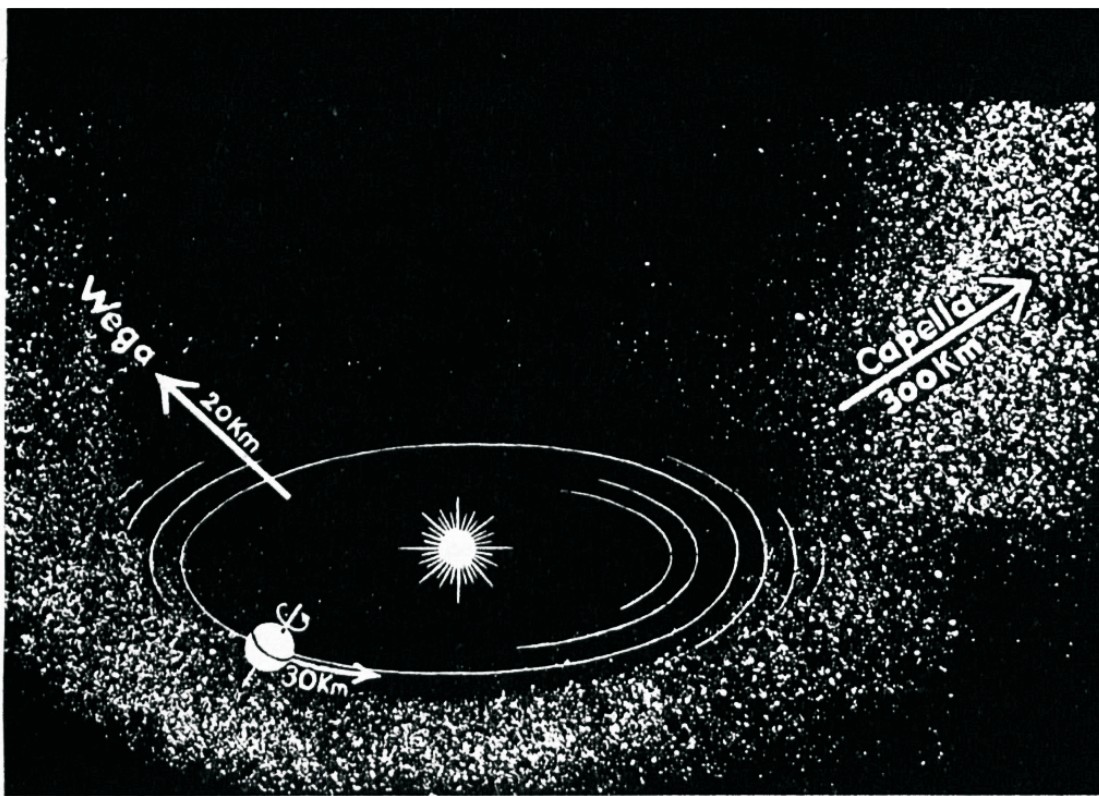
Jumala sõnas peitub tõde. Tõde ei või kunagi hävineda. Ainult vale hävib või hävitab. Inimene võiks endale luua kindlama elukorra ainult pühakirja järele talitades. Tõesti pühakirjas peitub see tõde ja väärtus. Inimeste silmad aga on hoitud selle tõe eest, kuna nad liiga rõhutavad kaduvust ja liigselt tormitsevad oma elu pärast. Ja peale selle kui inimene usub jumalikku tõde ja korraldab oma elu selle järele, siis ei kao selle väärtus maise eluga, vaid ulatab teisepoole surma piire.

Pettus ja vale teevad elu raskeks. Nad toovad lõpmata palju kannatusi ja valu. Kuid kord nad peavad ka kaduma ja lõppema. Issand lubab luua uue maailma, kus valitseb õigus ja tõde. Selles õiguse riigis võivad need elada, kes on õppinud tõde ja õigust armastama ja ülekohut vihkama. Seda ei õpita enam tulevases elus, vaid maa peal, ajaliku elu jooksul, on see aeg, kui seda peab õppima.

Inimese iseloom läheb igavikku. Tema keha variseb mulda ja kõduneb, kuid tema iseloomu omadused, tema vaimuelu ja tema teod jäävad püsima. Nende põhjal mõistetakse tema peale kohut. Kui tema iseloomus on jumalikud omadused, nagu õiglus, ausus, puhtus, armastus jne., siis on ta Kristuse iseloomu sarnane, ja ta võib pärida igavese elu. Talle lubatakse osa saada taevalikust pärandusest ja elada olevustega, kes pole kunagi patusse langenud. Nende kohta, kes pärivad õiguseriigi, öeldakse, et nende suust pole leitud kavalust.

Jumalikud iseloomujooned inimeses ongi õige rikkus Jumalas. Varanduse kogumine kui see sünnib õigel ja ausal teel, pole iseeneses patt, kui sealjuures ei jäeta hooletusse jumaliku varanduse kogumist. Elutee lõpul peab iga rändur siin maailmas lahkuma sellest, mis tal oli kogutud väärtuslikku. Temast jäävad maha varandus, kuulsus, au, lugupidamine, omaksed ja sõprad. Ta ei saa midagi kaasa võtta peale oma iseloomu. Kui ta on elanud ausalt, õiglaselt ja tõe eeskirjade järele, nagu need leida igaveses Jumala Sõnas, siis võib ta lahkuda rõõmuga, teades, et tema ees avatakse rahulinna väravad. Kui oluline on kõigile inimestele, kes me elame kaduvuse ja hävimise keskel, et me saavutaksime õige varanduse, mis ei kao kunagi. Siis meie elu pole kui langevad lehed, mis kolletanult kaovad, ega varemed, mis meenutavad kord olnud ehitusi, vaid kui tõde, mis jääb püsima igavesti.

E. Ney.

Suurest ja väiksest kosmosest

Pöörane kihutamine maailmaruumis. 30 km sekundis katab Maa oma ringteel ümber Päikese. Viimane omakorda läheneb 20 km sek. kinnistähle Veevale. Kogu Linnutee-süsteemi, kuhu kuulame meiegi, kihutab 300 km sekundis lähe Capella suunas

Kõigi aegade mõtlejate sooviks on olnud selgitada maailmaruumi saladusi. Inimest on huvitanud päikese ja kuu, planeetide ja tähtede jaotus ja liikumine maailmaruumis. Juba babüloomlased ja kreeklased kujundasid teataval määral täheteaduse. Viimaks 17. ja 18. sajandil pandi alus täpsele täheteadusele Kopernikuse, Galilei, Kepleri ja Newtoni poolt. Sellest ajast peale on tehniliste vaatlusabinõudega saavutatud hiilgavaid tagajärgi. On selgunud üldpilt hiiglasuurest kosmosest (koguilmast).

Et tutvuda olevate kaugustega ja suurustega maailmaruumis, selleks teeme kujutluses reisi läbi maailmaruumi. Suur osa inimesi teab vähesuurest tähtedemaailmast, ja neil on usk, et meie maa on kõige maailma keskpunkt ja ainus paik inimlike huvide jaoks.

Alustame reisi. Et paraja ajaga edasi jõuda, selleks peame tarvitama erakordselt suurt kiirust. Valime selleks valguse kiiruse, mille tee on ühes sekundis 300.000 kilomeetrit. Maa ümbermõõt on umbes 40.000 km. Selle kiirusega, mille valisime oma reisi jaoks, võime ühe seitsmendiku sekundiga teha reisi ümber Maa. Võrreldes valguse kiirust inimese kiirusega. Inimene käib päevas umbes 40 km. Reisi sooritamiseks ümber Maa kulub inimesel umbes 1000 päeva, s. o. 3 aastat.

Maa kaugus Kuust on 400.000 km. Tarvitades valguse kiirust, jõuame veidi üle ühe sekundi jooksul Kuu peale. Inimesel aga tuleks kolmkümmend aastat matkata säärast vahemaad.

Maa keskmine kaugus Päikesest arvatakse olevat 149.500.000 km. Kiir, mis praegusel silmapilgul lahkub Päikeselt, tervitab Maad alles

8 $\frac{1}{3}$ minuti pärast. Kui inimene saaks matkata Päikese juure, siis peaks ta vahetpidamata matkama 4000 aastat.

Maailmaruumis on nõndanimetatud päikesesüsteemid. Need on maailmakehade grupid. Nendes gruppides asub üks või mitu päikest keskpunktis ja nende ümber ringlevad planeedid. Päikesesüsteemid moodustavad omaette tervikud ja on kui saared maailmaruumis.

Selle päikesesüsteemi ulatus, milles asub meie Maa, on nii suur, et valgusekiir tarvitab 4 $\frac{1}{2}$ tundi jõudmiseks Päikese juurest äärmise planeedi Neptuni juure.

Kui oleme jõudnud meie päikesesüsteemist välja, siis tuleb suur tühi ruum, ja me peame valguse kiirusel reisima 4 $\frac{1}{3}$ aastat kuni jõuame järgmise päikesesüsteemini, mille päikeseks ehk kinnistäheks on Alfa Centaur. Täht Siiriuse juure jõudmiseks kulub 9 aastat, teiste sõnadega, Siirius on meist eemal 9 valgusaastat. Tähed Suures Vankris on meist eemal 70 valgusaastat. Sõela tähtkuju on meist nii kaugel, et valgus vajab 300 aastat, kuni ta jõuab sealt meieni. Valgus, mida täna näeme Sõela tähtkujult, lahkus juba 300 aasta eest, seega siis Kepleri päevil. Linnutee oma tuhandete päikestega on nii ulatuslik, et valgus vajab, nagu oletatakse, 20 kuni 30 tuhat aastat, kuni jõuab Linnutee ühest otsast teise. Väljaspool meile nähtavat kosmost asub kindlasti veelgi tähtedekogusid.

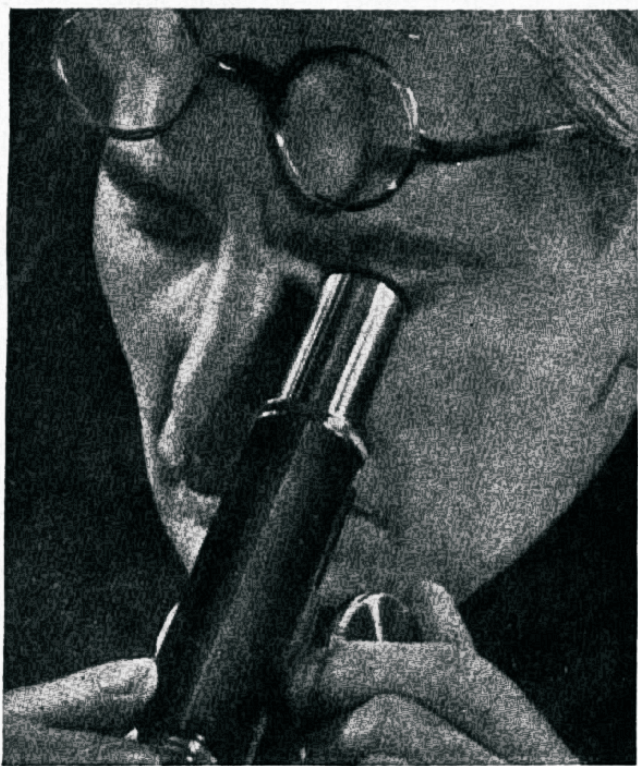
Ameerika astronoom H. Shapley on teinud mõõtmisi täheparvede kohta. Selgus, et 70 täheparve, mida ta mõõtis, kõik omavad üldi-

selt ühesuguse suuruse ning on meist määratu kaugel taevaruumi sügavusse laiali pillatud. Kõige ligemad neist mõõdetuist on meist eemal umbes 20.000 valgusaastat, üks neljandik osa neist on 100.000 valgusaastat kaugel. Kõige kaugemad neist ei ole vähem kui 225.000 valgusaastat meist eemal. Tähtede arv ühes täheparves on arvatud 40.000-le. Milline on aga täheparvede tegelik suurus ja ulatus? On nii suuri täheparvi, kus valgus vajab 470 aastat, et ühte täheparve läbistada. Milline mõõdetamatu tähtedemaailm! Tahtmatult tõuseb küsimus: Kas on maailmaruum lõputult suur? Jah, seda me ei tea. Maailm on meie inimlike mõistete jaoks liig suur.

Seni vaatlesime suurt kosmost, mis näib olevat meie jaoks lõpmatu suur. Kuid on veel teine kosmos, mis on meie jaoks lõpmatu väike. See on aatomite maailm.

Kogu aine suures kosmoses on üles ehitatud umbes 90 algainest ehk keemilisest elemendist. Iga algaine koosneb väikestest osadest — aatomitest. Aatomid on nii väikesed, et kui me suurendaksime maakera sada miljonit korda, mille juures inimese juuks, mis on loomulikult üks kümnendik millimeetrit läbimõõdu, omaks 10-kilomeetrilise läbimõõdu, siis aatom oleks ainult 1-sendilise raha suurune.

Mis on aine ja millest olenevad aine liigid? Elektroonid peavad olema aatomi osakesed. Seda tõendas järgmine katseline tõsiasi. Võib tä-

Uueaja vaatlusabinõud on võimaldanud tungida maailmaruumi ja aine saladustesse

hele panna, et aatomid saadavad välja valgust, ja et valgus ei tähenda midagi muud kui elektrilisi laineid, siis peab aatomi sisemuses toimuma elektriline protsess. See aga ei või tähendada midagi muud kui et elektroonid liiguvad aatomi sisemuses. See asjaolu lubab oletada, et aatomid on päikesesüsteemid, sarnased nendega, mis on maailmaruumis, ainult oluliselt vähemamõdulised.

Inglise füüsikul Ruthefordil on erilisi teeneid aatomisüsteemi selgitamisel. Tema väite järele võib aatomi võrrelda planeedisüsteemiga: aatomi keskel asub tuum, mis kujutab positiivset elektrit, ja tema ümber ringlevad elektroonid, mis kujutavad negatiivset elektrit. Tähtis on elektroonide arv. Aatomi tuum omab kindla arvu positiivseid laengüksusi. Sama palju negatiivseid laengüksusi võib ta kinni pidada. Seega elektroonide arv on nii suur kui on positiivsete laengüksuste arv. Aatomi tuuma positiivne laeng määrab aine (elemendi) iseloomu. Mida rohkem positiivseid laengüksusi on aatomi tuumas, seda raskem on aatom. Vesiniku aatom, mis on kõige kergem, omab tuumana ainult ühe laengüksuse, seepärast võib ta ka ainult ühe elektrooni kinni pidada. Vesiniku aatom koosneb siis ühest tuumast ja ühest elektroonist, mis ringleb tema ümber nagu Kuu ümber Maa. Järgmine element on heelium. Tema tuum omab kaks laengüksust, vastavalt sellele on temal kaks elektrooni. Nii läheb see ikka edasi. Seatinal on 82 positiivset laengüksust, ja 82 elektrooni ringlevad selles keerulises planeedisüsteemis. Raskeim aatom on uraanil; tal on 92 elektrooni planeetidena ringlemas.

Seega aine on energia (jõu) eriline kuju. Kõik ained on üles ehitatud ühesugusest algaainest. Aine teeb erinevaks temas olevate energiaüksuste hulk. Mis need jõudude vahekorrad määrab ja alal hoiab, eks see ole imestust ja aukartust äratav küsimus.

Mõni sõna aatomite planeedisüsteemi suuruste vahekorradest. Enesestmõistetavalt ei ole teada täpseid suurusi, vaid oletatakse teatavate nähtuste põhjal. Võib oletada, et elektrooni läbimõõt on mõni biljondik millimeetrist (biljon = miljon miljonit). Meil on aatomi juures tegemist lõpmata väikese kosmosega, mis on meie mõistusele vaevalt aursaadav. See on lõpmatult väike planeedisüsteem vastukaaluks suurele planeedisüsteemile.

Kaks kosmost — suur ja väike kosmos. Need mõlemad oma suurusega ja väiksusega ning korrapärasusega jutustavad kiitust Loojale. „Kõik taevald jutustavad Jumala au, ja taevalaotus kuulutab tema käte tööd.“

R. Vinglas

Veeuputuse küsimus

Veeuputuse kirjeldus tuuakse Piiblis 1. Moosese 6., 7. ja 8. peatükis. Piibli teadaanne veeuputuse üle kannab tõelikkuse ilmet. Veeuputusest jutustatakse lühidalt, kuid selgelt ja sisurikkalt: enne kohut oli langus. Kallakule teele astunud, läks kõlblus kiiresti alla. Lapsed ületasid oma vanemate patud. Jumal nägi, et inimeste kurjus oli suur. Ta otsustas patused inimesed maa pealt hävitada. Noad kästakse ehitada laev enese, oma perekonna ja iga liiki loomade päästmiseks. Kui kõik ettevalmistused olid tehtud, tuli hävitus.

Väga paljude rahvaste juures leidub jutte, kus kõneldakse suurest veeuputusest, mis hävitas kogu inimkonna. Babülooniast on leitud mitmeid jutustusi veeuputuse kohta. Ka paljude teiste rahvaste juurest on leitud niisuguseid veeuputusejutustusi. Neid leidub Süürias, Väike-Aasias, Iraanis, Indias, Siberis, Lõuna-Aasias, Hiinas, Ameerikas, Egiptuses, Kreekas, Itaalias, Leedus, Skandinaavias, Lapimaal, Venes ja mujal.

Üldiselt on vastu võetud, ka nende poolt, kes ei tunnusta Piibli autoriteeti, et kõikide rasside ühine algkodu on olnud Aasias. Sellest ühisest algkodust levisid inimesed üle kogu maailma.

Uskudes, et oli niisugune veeuputus nagu seda kirjeldab Piibel, võib loota, et rahvaste hulgas peab olema laialt levinud pärimusi veeuputusest. Arvestades seda asjaolu, et kõik rahvad on võrsunud neist isikuist, kes ise elasid läbi veeuputuse, on veel rohkem põhjust loota, et mälestused sellest sündmusest on kantud igale poole. Nagu eelpool öeldud, leidub tõesti veeuputusejutustusi paljude rahvaste juures. Võrreldes rahvaste keskel leiduvaid pärimusi veeuputuse kohta, selgub, et need on väga sarnased Piiblis toodud aruandega. Nende sarnasus seisab peamiselt kolmes punktis: 1) laev päästmisvahendina, 2) üldine elusolevuste hävimine vee läbi, 3) väike osa inimkonnast pääsetakse.

On huvitav jälgida, et nende rahvaste jutustused, kellede elukoht on ligemal sellele kohale, kus Piibli andmete järgi maandus Noa laev, on peaaegu sarnased Piibli jutustusega. Sündmus, mille jutustab John Inglis, illustreerib seda, miks mõnedel legendidel on vähe ühist Piiblis toodud veeuputuselooga. Üks pärismaalane ühelt Uus-Hebriidide saarelt kuulas, kui misjonär luges Piiblist veeuputuse sündmust. Keset lugemist

hüüdis pärismaalane: „Pea, see on ju seesama, mis meile on jutustatud meie vanemate poolt.“ Ta jutustas siis oma traditsiooni. „Aga,“ lisas ta, „seetõttu, et teie isad on selle sündmuse üles kirjutanud, aga meie isad on seda meile ainult jutustanud, peab teie aruanne olema täpsem kui meie oma.“

„Nende aruannete vahel olev ühtlus on salamatatu tõendus, et need jutustused ei ole välja mõeldud. Väljamõeldus on individuaalne, mitte universaalne. Neil juttudel on seega ajalooline aluspõhi, need on resultaadid sündmusest, mis on aset leidnud inimsoo lapsepõlves.“ (Kallisch, Kommentar zur Genesis).

„Ülevaade kõigist neist juttudest kindlustab meile, et veeuputus on ajalooline sündmus, mis on jäänud sügavasti rahvaste mälestusse, nii et teade sellest on jõudnud Armeenias Inglismaani, Hiinast Ida-Aasiani ja Ameerikani. Piibli aruanne omas puhtuses on kõikidest mütoloogilistest juttudest kõige usutavam, on puhtajalooline ning on aluseks kõikidele teisenditele.“ (Delitsch.)

Kui Piibel kõneleb sündmusest, mis tõi igale olevusele maa peal vägivaldse ning järsu lõpu, välja arvatud ainult need, kes olid laevas, ja kui öeldakse, et see katastroof toodi esile suurte vapustuste läbi, siis peab ka olema järele jäänud tunnusmärke.

Geoloogide poolt tuuakse veeuputuse tõenduseks järgmisi asjaolusid. Äkilise üleujutamise tagajärjeks on maapinna õõnestamine. Puhtaks pestud kivid kuhjatakse kokku ning nad moodustavad kruusa- ning liivakihi. Pärast, kui torm on möödunud, langeb maapind ning moodustuvad mudakihid. Kui nüüd on olnud veeuputus, nagu see on Piiblis kirjeldatud, siis pea-

Palmilehe kivistised. Need tropikamaa taimede kivistised on leitud põhjavöös asuvas Aljaskas

Savitahvel Babülooniast Gilgameži eeposega milles räägitakse veeuputusest

vad olema näha ka jäljed. Siis peame igal pool kokku puutama kruusa- ja mudakihtidega. Milline on vastus? Kuidas on selle asjaga? Nii-suguseid kruusa- ja liivakihte on tõesti leida igal pool. Seda nähtust aga püütakse seletada kohalikkude üleujutamistega, mis on olnud teatud jõgede ümbruses. See on loomulik oletus, kuid ei pea paika. Need kruusakihid ei asu mitte ainult jõgede ja orgude kallastel, vaid nii-suguseid kihte leidub ka kõrgustel, kus ei ole kunagi voolanud jõge. Näiteks avati kiltkivimurd Moel Tryfan'il Snowdoni mäeahelikus (Inglismaal), mis asub 1085 m üle merepinna. Liivakihis, mis selles asus, oli mitmesuguseid merest leitavaid teokarpe, mitte ainult nii-suguseid liike, mis kuuluvad kalda juure, vaid ka sääraseid, mis kuuluvad kõige sügavamasse merepõhja. Kuidas sai see liivakiht sinna mäetipule? Sellele võib anda ainult ühe vastuse: Moel Tryfan peab olema olnud kord veega üle ujutatud. Samasuguse tõenduse nagu liivakihid, annavad ka mudakihid. Mudakihid on niisama üldised nagu liivakihid. Kuulus Siberi uurija Erman ütleb selle kohta järgmist: „Maapind Jakutskis koosneb vähemalt 100 meetri sügavuse ni savi, liiva ja magneetrauliiva kihtidest. Need on jäänused veest, mis on katnud ühel ajal äkki, nagu võib arvata, kogu maa kuni Põlarmereni.“ Nimetatud teadusemees lõpetab sõnadega: „Nii on selge, et sel ajal kui kuhjati kokku elevantid ja puutüved, on teatud uputus ulatanud maismaa keskelt kuni kõige kaugema praeguse merepiirini.“ Teiste sõnadega: see osa

maakerast oli veega täielikult kaetud lühikest aega.

Meil on rikkalik tunnistus mitte üksi selle jaoks, et veeuputus on käinud üle maa, vaid ka selleks, et selle veeuputuse ajal on massiliselt hukkunud loomi. Maakerast on avar surnuaed. Kõikjal on leida jäänuseid loomadest. Kui leiame kokkukuhjatult kõiksugu loomade jäänuseid, niihästi metselajate kui ka koduloomade omi, kui seal on noori ja vanu, siis on võimalik ainult üks lõppjärelendus: neid tabas äkiline ja üldine hukatus. Nad on katastroofi ohvrid, mis neid mitte ainult ei tapnud, vaid ka mattis. Nii-suguseid jäänuseid on leitud rohkesti Põhja-Euroopas, kuid ka lõunapoolsetes maajagudes. Braunschweigis leiti kontide hunnik, mis sisaldas mamutite, hobuste, veiste ja hirvede jäänuseid, kes kõik on ühekorraga hukkunud. Tunnumärgid tõendavad, et need loomad tabati veeuputusest. Nende karv, nahk ja liha on veel värsked nagu oleksid nad eile surnud. Kus seda on uuritud, on selgunud, et nende elajate ninasõõrmed on olnud täidetud verega, mis näitab, et need loomad on surnud lämbumisest. Mõned on leitud asendis pead põhja poole, mis näitab nagu oleksid nad põgenenud vee eest, mis tuli lõuna poolt.

*

Kas võis veeuputus üldse esile tulla? Ookeani läbistikune sügavus on 4000 m; läbistikune mägede kõrgus 800 m. Ookean on seega peagu 6 korda sügavam kui maa kõrgus. Kuna vee-pind on maapinnast ligi 3 korda suurem, siis on peagu 18 korda nii palju vett allpool vee-pinda kui kuiva maad ülalpool vee-pinda. Kui vajuks niipalju maad merde, et vesi ulataks maapinna keskmise kõrguseni, siis tõuseks vesi ainult umbes 175 m võrra nüüdsest vee-pinnast kõrgemale. Kui maapind tehtaks tasaseks üle kogu maakerast, siis kataks vesi maad 2500 m kõrguselt. Sellest on selgesti näha, et ainult võrdlemisi väike tasakaalust kõrvalenihkumine oleks selleks vaja, et ujutada üle kõike maad.

Veeuputus tuli Jumala käsul. See võis olla ülemaailmne. Seda tõsiasja tunnistavad geoloogid, kes kõnelevad ka ülemaailmsest üleujutamisest. Veeuputus oli hävitava mõjuga. Aeg oli küllalt pikk selleks ja veeuputuse jõud küllalt tugev, et matta puid ja loomi maa alla. Kogu maapind muudeti veeuputuse läbi. Torm kiskus mõnes kohas mägede harjad maha ja mattis laibad kaljude ja rusude alla. Mäed, mis olid pakkunud varem ilusa vaate, olid nüüd lõhutud. Kive ja kaljusid oli üle maapinna laiali paisatud. Need muutused on kindlasti ühes kohas suuremad, teises kohas vähemad.

Kristuse teene

Seda tegin sinule, — mida teed sa minule?...

Keegi noormees vaatles huviga kunstitöid. Käinud ruumist teise ja imetlenud kunstnike loominguid, ta jäi lõpuks ühe pildi ette peatuma. Pilt kujutas Önnistegijat okaskrooniga. Okkad olid ta pähe surudes toonud otsaesisele verepiisku, mis näisid olevat kui kalliskivid krooni all. Önnistegija pilk oli suunatud üles taeva poole, ja see pilk oli anduv, paluv ja kannatlik. Pildi all oli kiri: „Seda tegin Sinule“. Noormees vaadeldes pilti oli kui naelutatud paigale.

„Seda tegin sinule“ rääkis just kui elav isik noormehele, ja üks hääl küsis ta südames: „Mida teed sa minule?“ Noormees leidis, et ta pole teinud Issandale midagi head ja ometi on Issand kannud tema eest okaskrooni. Noormehe süda murdus Önnistegija pildi all, ja ta otsustas sellest tunnist alates midagi teha Issandale. Ta andus temale, ja sellest noormehest sai kuulus Böömi vendade juht. See noormees oli krahv Zinzendorff.

Seda tegin sinule... Läheme vaimus tagasi 6000 aastat. Vaatame vaimus taevasse. Inglise laul on vaikinud. Omad kanded on nad maha pannud. Kurvastus vallutab neid. Terve taevas on põrutatud ühest sündmusest...

Inimene, looduse kroon, Looja meisterteos ja äsja loodud maa valitseja, olevus, kellest Loojal oli hea meel, — on patustanud. Ta on astunud üle Jumala käskude — t a p e a b s u r e m a . . .

Kes aitab inimest? Inglise tahaks aidata. Nad on valmis tegema kõik inimese päästmiseks surmast, aga nad ei saa aidata. Mingi suurem ja kallim ohver võib vaid seda teha.

Taevas peetakse nõu inimese teo üle. Suur taeva rahunõukogu astub kokku. Mida teha? See on suur küsimus. Jeesus, Jumala Poeg ja Jumal Isa pidasid nõu langenud inimese pärast. Kolm suurt nõupidamist peeti Isa ja Poja ja Püha Vaimu vahel. „Kui Jeesus kolmat korda Isa juurest tuli, .. oli tema pale mahe, vaba kõigest kartusest ja murest ning hiilgas mingist armsusest, mida meie ei suuda sõnadega kirjeldada. Siis andis ta inglite hulgale teada, et üks pääsetee on leitud langenud inimese jaoks.“

Pärast patulangemist seisis Jumala ees kolm võimalust inimese teo pärast, milledest ta valis ühe. Esiteks: tagasi võtta oma plaan, täita maailm inimestega. — Aga see poleks vastanud otstarbele, milleks loodi maailm. See oleks

tühistanud Jumala nõu. Teiseks: Aadamat surra lasta ja luua uus inimene. — See oleks küll loomise otstarbe täitnud, aga ta oleks olnud Jumala talitusviisi vastu, sest Jumal oli usaldanud maa Aadama kätte ja öelnud: „Tehke sugu ja teid saagu palju, ja täitke maa ja saatke eneste alla, ja valitsege kalade üle, mis meres, ja lindude üle, mis taeva all, ja kõigi elajate üle, mis maa peal liiguvad.“

Need kaks võimalust oleksid Jumalat tähistanud võimetuna saatana ees ja oleks kindlustanud saatana võitu. Sellepärast valis Jumal ühe kolmanda abinõu: i n i m e n e t u l e b l u n a s t a d a j a p a t t t u l e b k a o t a d a. Jumal ei või pattu sallida, see tuleb lõplikult kõrvaldada ja inimene tema võimusest päästa. Patt, surm ja saatan peavad hävinema.

Kuidas on see võimalik? Mis oli taeva nõukogu otsus. Kui Jeesus Isa juurest nõupidamiselt tuli, „andis ta inglitele teada, et üks pääsetee on leitud langenud inimese jaoks. Tema ütles neile, et ta on oma Isaga selle üle rääkinud ja omaenese elu lunastuse-hinnaks pakikunud, et tema tahab surmaotsuse võtta enese peale, nii et inimene võiks tema läbi saada andestuse. Tema vere teenete läbi ja sõnakuulmise läbi Jumala käskudele võib inimene jälle saada Jumala poolehoiu ja sissepääsu aulisesse aeda ja süüa elupuu viljast.“ Jeesus lubas end anda ahvritalleks inimese eest ja oma kalli verega maksta võlga, mida inimene polnud suuteline tasuma. Ta lubas surra nende eest, üles tõusta ja eestkostjana taevasse tagasi tulla. „Siis täitis rääkimata rõõm taevast ja selle väehulga laulsid kiituseks ja kummarduseks. Nad löid oma kandleid ja laulsid kõrgemas toonis kui enne Jumala suurt armu ja alandust, kes andis ainsa armastatud Poja surma mässava inimsoo eest. Siis tõid nad kiitust ja kummardust Önnistegija enesesalgamise ja ohvri eest, kes oli valmis Isa läheduse maha jätma, kannatust, ahasust ja teotavat surma valima, et võiks teistele elu anda...“

Ja maa peal hakkasid prohvetid ja laulikud rääkima oodatavast Lunastajast. Jeesaja ütleb: „Tõesti, meie haigused on ta enese peale võtnud ja kõik meie valu kannud... Tema on meie üleastumiste pärast haavatud, ja meie ülekohtu pärast rõhutud; karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema, ja tema muhkude läbi on meile tervis tulnud... Võlga (meie võlga) on taga

Teda on üleastujate sekka arvatud...

aetud tema käest ja teda on vaevatud; aga ta pole mitte oma suud lahti teinud; kui tall, mis viiakse tappa ja kui lammas, mis suu kinni peab oma niitja ees, nõnda ei ole ta mitte oma suud lahti teinud, .. sest ta kannab kõik nende ülekohtu, .. ja teda on üleastujate sekka arvatud, ja ta ise on nende patud enese peale võtnud, ja üleastujate eest palvet teinud..." (Jes. 53). Taavet laulab: „Mu hing, kiida Jehoovat, ja ära unusta mitte tema heategemisi. Tema on see, kes kõik su ülekohtu andestab ja kes parandab kõik su vigadused; kes su elu lunastab hukatusest, kes sind ehitab helduse ja halastusega kui krooniga... Tema ei tee meile mitte meie pattu mööda ega tasu mitte meie kätte kõik meie ülekohtu mööda... Otsekui hommik on kaugel õhtust, nii kaugele saadab ta meie üleastumised meist ära..." (Laul 103).

Neli tuhat aastat oodati Lunastajat. Iga prohvet kõneles temast, iga teenistus ja ohver templis tähendas teda, iga esimene poeglaps võis olla Messias — Lunastaja. Millal tuleb ta ja vabastab meid patust, surmast ja kuradi väest?!

Mingem vaimus Betlemma. Aeg on täis saanud ja Jumal andis oma Poja... Ime on see... Seal ta lamab sõimes, see taeva Kuningas. Ta on tulnud inimesena siia õudsesse ja kurja maailma. Ta tuli vaesena. Tal polnud esimest pehmet voodikest. Ta pandi sõime. Ema kohen-

das selle. See oli see parim, mis oli tal anda. — Seda tegi ta sinu eest!

Puusepa poeg!.. Ta töötab varahommikust hilisõhtuni. Ta täidab oma kohustusi kuuleliku pojana päevast päeva kui inimene, kui sulane kolmekümne aasta kestel. — Seda tegi ta sinu eest!

Uks vägev prohvet jutlustab mäel, järvel, koguduse kajas. See on Jeesus. Ta astub vaese urtsikusse ja vürsti lossi. Kõigile on ta abivalmis. Haigeid parandab ta, surnuid äratab ta, argu julgustab ta, ja patukahetsejaid vabastab ta patust. — Ja tasu? Kive võetakse maast temale viskamiseks. Kurje pilke saadetakse talle ja salanõu peetakse tema vastu. — Ja kodu? „Rebastel on augud ja lindudel taeva all on pesad, aga Inimese Pojal ei ole mitte aset, kuhu ta pead võiks panna.“ — Seda tegi ta sinu eest!

Ta palvetas sinu eest! — „Mina palun nende pärast; maailma pärast ei palu mina mitte, vaid nende pärast, keda sina mulle oled annud, sest nemad on Sinu päralt.“ Tema palve läbi sa suudad olla kristlane. Tema palve toob sind usu juure. Tema palve annab sulle julgust seista ükskord taeva aujärje ees võitjana iseenda, patu ja maailma üle. Tema palve teeb sind õndsaks jumalalapseks. Usu tema palvesse!

Ta kannatas sinu eest! — Okaskrooniga ja piitsutatud Önnistegija on sind armastanud. Ta laseb endale palgesse sülitada ja lüüa. Ta talub naeru, pilget — sinu eest!

Ta variseb risti all kokku, aga kannab seda kannatlikult — sinu eest!

Ta ripub viimaks ristil. Seal maa ja taeva vahel on üks mees, kes sind armastades sureb sinu eest. Kõik on hüljanud ta, peale truud ema ja ühe sõbra — jüngri. „Mu Jumal, mu Jumal, miks oled sa mind maha jätnud!“ hüüab ta. Sind pidi maha jäetama, sind pidi vaevatama ja sina pidid surema oma pattudes, aga Tema suri sinu eest! Kas mõistad seda armastuse suurust?

Ta oli hauas — sinu eest! Ta tõusis üles — sinu eest! Ta läks taevasse — sinu eest!

Mida teeb ta siis nüüd? Tule minuga vaimus taeva templisse vaatama Lunastaja tööd. Kristus teenib taevases templis ülempreestrina meie eest. Oma verega on ta sinna sisse läinud meie eest lepitust tegema. Tallena on ta surnud siin, ülempreestrina lepitab ta seal meid. Ta kustutab nimesid süüraamatust ja kirjutab neid eluraamatusse. Kas ta ka sinu nime juure võib märkida: „Lepitatud! Minu veri kostab selle hinge eest!“ Jah, Önnistegija ütleb seda igäihe kohta, kes teda isiklikult oma Lunastajaks tunnistab.

Mida saab ta tegema? Sealt taevast ta saatis sõnumi selle kohta: „Vaata, ma tulen nobedasti ja mu palk on minuga igäübe kätte tasuda nõnda kui tema tegu on.“ (Ilm. 22, 12) Oh, et ma oleksin valmis oma Õnnistegijale ja saaksin temalt igavese elu, kui ta tuleb!

„Seda tegin sinule, — aga mida teed sa minule?“ küsib Õnnistegija sinult ja minult. See on suur küsimus. Mida teeb üks tavaline inimene Jeesusele? Jumal ise ütleb seda oma prohveti läbi: „Mind oled sa pannud teenima oma pattudega, mulle oled sa vaeva teinud oma ülekohtuste tegudega“... (Jees. 43, 24) Meie teeme vaeva, otsatu palju vaeva oma Õnnistegijale. Me teeme seda oma igapäevaste pattudega. Meie sees pole midagi head. „Tahtmist on mul küll, aga head teha ei leia ma mitte,“ ütles Paulus tavalisest inimesest. Ja „mis kasu oli teil neist asjust, mispärast teil nüüd häbi on? Sest nende ots on surm,“ kõneleb apostel edasi. (Room. 7; 6, 21) Jah, tõesti, tavaline, ümberpöörmatu inimene teeb Jumalale ja oma Õnnistegijale vaid vaeva, mitte midagi head, — ainult häbi endale ja ristikogudusele, „sest et nemad iseenestele kahjuks Jumala Poja risti löövad ja naeruks panevad...“ (Ebr. 6, 6).

„Mida teed sa minule?“ Ja sa arvad, et sa pead midagi „tegemaa“. Inimene seab üles teenistusevormid ja tegude nimistu, millega Jumalat teenida. Ta arvab, et vabaneb oma pattudest tegudega. Ta tasub omad patud rahaga ja pikkade palvetega. Aga ikka on hing päästmata! Ta võtab ette ihu vaevamise, palverännaku ja palju muud sellesarnast, aga ikka on patt kustutamata! „Rahvas ütleb: Millega pean ma Jehoova ette jõudma? Pean ma põlvili Kõigekõrgema ette kummardama? Kas ma pean põletamiseohvritega, üheaastaste mullikatega tema ette jõudma? Kas Jehooval peaks hea meel olema tuhandest jäärast? Ehk mitmekümnest tuhandest õlijõest? Kas ma pean oma esimese poja andma ohvriks oma üleastumiste eest, ja oma ihu soo patuohvriks oma hinge eest?“ (Mika 6, 6. 7.) Paljud teevad nii. Olen näinud selliseid eeskirju palvelate altarite juures ja ka selliseid palujaid, kes sadasid kordi loevad „Meie Isa“, et saada lepitust... Mida tahab Jumal, mida peab inimene tegema?

„Tema on sulle teada annud, oh inimene, mis on hea! Ja mis nõuab Jehoova su käest, muud, kui et sa pead tegema mis on kohus, ja armastama heldust, ja alandama ennast, käies oma Jumalaga.“ (Mika 6, 8.)

Mida teed sa minule? Mida tahad sa teha? Mida peaksid sa tegema?

Tee mis on kohus. Tõde ja õigus on kohus. Armasta heldust, kes suri sinu eest. Alanda oma kõrk ja suur „mina“ Jeesuse risti alla.

Aga enesest ei või sa midagi teha, „sest Jumal on, kes teie sees teeb, et teie tahate ja võite teha tema meelepärast...“ (Vilippi 2, 13.) Tavaline inimene on patu sees sündinud, ja kui Jumala arm ei haara teda ja Püha Vaim ei sünnita teda uuesti, siis ei või ta iial teha midagi head.

Ainult Jumal teeb meie sees. Inimene võib vaid oma tahet Jumalale avaldada ja Jumal teeb selle tahte võimsaks ja läbiviidavaks oma Vaimu abil.

Kord prohvet Jeesaja nägi Jumala au tempelis. Nähes seda pühadust ja kuuldes inglite „Püha, püha, püha!“ hüüdu, ta tundis end nii võrratult patusena ja maisena ning ta hüüdis hirmuga: „Häda mulle, sest ma olen hukas, et ma olen roojane mees huultest...“ Jeesaja tundis oma pattu. Inimene peab oma pattu tundma ja tunnistama. Siis lendas üks seerav altari juure, võttis sealt tulise söe ja puutus sellega Jeesaja huuli ning ütles: „Vaata, see puutub sinu huulte külge, ja su ülekohtus lahkub, ja su patt on lepitatud!“ Kui inimene tunneb ja tunnistab oma pattu, siis Jumal ise lepitab inimese oma armu läbi ja ei mitte inimese teenete läbi. Peale selle kuulis Jeesaja Jumalat küsivat: „Keda pean ma läkitama ja kes läheb meile?“ Jumal tahab vaba tahet ja anduvust. Ta ei sunni kedagi olema tema laps ja jünger ning sulane. Kui prohvet seda kutset kuulis ja oma hinges Jumala armu ära tundis, siis hüüdis ta: „Vaata, siin ma olen, läkita mind!“ Ja Jumal läkitas teda.

Siin ma olen!.. Kuidas sa oled siin? Oh, täiesti olen ma siin ja annan ennast Sulle, mu Päästja. Siin on mu aeg ja anded, mu jõud ja elu, mu jalad, käed ja silmad, suu ja süda. Kõik Sulle, Issand annan seda. Võta Sina need nii kui nad on ja vormi ning valmista oma kuju järgi uueks Sind teenima, Sulle elama ja kui vaja, Sulle surema...

Läkita mind!.. Olen ma valmis minema? Valmis kuulutama, mis Jumal meie heaks on teinud? Olen ma valmis kuulma tema Vaimu kutset? Ja käima siis rahuteedel igavese elu poole? Olen ma valmis hingi tooma sellele rahuteele ja Õnnistegija armu juure? Selleks aidaku mind Issand!

Seda tegin Sinule, mida teed sa minule? — Siin ma olen, läkita mind!

Ed. Mägi.

J l m u t u s

„Jumal on muiste mitu korda ja mitmel viisil vanematele rääkinud prohveti läbi.“ Ebr. 1, 1.

Pühakirjas leiame palju kohti, kus öeldud: „Jumal rääkis“, „Issanda sõna sai mu kätte“ jne. Mehaaniliselt neid üle lugedes tekib mõte nagu oleks Jumal isiklikult kokku saanud prohvetitega ja nendega rääkinud.

Selle üle järele mõeldes tekib tahtmatult küsimus, miks Jumal tänapäeval enam ei ilmuta ennast inimestele, miks ta nüüd enam ei räägi inimestega. Võib isegi tõusta kahtlus, kas see minevikuski nõnda oli. Jumal on ju ometi muutmatu — seesama eile, täna ja igavesti.

Säärased mõtted siiski tekivad ainult pealiskaudsel lugejal ja uurijal. Tähelepanelikult lugedes saab meile mõistetavaks Jumala kõne ja kuuldavaks tema hääl.

Prohvet Hosea on üks nendest prohvetitest, kellest loeme, et Issanda sõna sai tema kätte, et Jumal temaga rääkis. Hosea 1,1.

Et mõista mõnd prohveti raamatut, on meile tähtis teada, millal ja millistes olukordades on see kirjutatud.

Prohvet Hosea töö algas kuningas Jerobeam II ajal, 8. sajandil e. Kr. Iisraelis oli rahu ja heaolu. Elanikud ei tunnud majanduslikke muresid, kõike oli küllalt. Ometi algas selles heas elus langus elavast Jumalast. Juuda rahvas, olles ümbritsetud igast küljest paganlikest rahvastest, võttis varsti omaks ka ühe ja teise paganliku kombe. Kui inimest ei vaeva materjaalsed mured, kui ta on värske ja terve ja kui teda ei ähvarda hädaohud, siis ta hakkab pikkamööda eemalduma Jumalast. Inimesel tekib mulje, et kõik saavutatud on ainult tema oma käte töö ja et selle eest tänada tuleb vaid iseend. Seesama juhtus ka Iisraeliga. Rahvale muutusid vastikuks Jehoova kindlad seadused, ohvritoomine ja äralepitamine. Kui palju kergem oli paganate juures! Võis otsida endale meelepärase jumala ja oma meele järele seda teenida. Pikkamööda langes Iisrael selle patu võimusse, teenides ebajumalaid nagu ümbruskonna paganadki.

Nõnda elades murdis Iisrael seaduse Jumalaga. „Mina olen Issand, sinu Jumal, kes sind Egiptuse maalt, orjuse kohast olen välja toonud. Sul ei pea muid jumalaid olema minu palge kõrval.“ 2. Moos. 20, 2. 3. Iisrael oli oma kergemeelsuses üle astunud sellest käsust; oli nagu üle astunud abielurikkumisekeelust, sest Jumal oli oma seadustega selle rahva enesele ostnud, oli nagu abielu vahekorras oma rahvaga — Iisraeliga.

Säärased olid olukorrad, kui esimest korda loeme Hoseast. Tema oli vaikne, tundelik noormees, suletud endasse. Talle ei meeldinud kirju seltskond ja müra.

Hosea armastas noort naisterahvast, Gomerit. Iseloomult oli see naine täielik vastand Hoseale. Ta oli alati elurõõmus, lõbus, tormilik ja temperamentne. Hosea kandis alati teda oma südames. Isegi veel siis, kui see naine oli moraalselt langenud, armastas ta teda ja lõpuks abiellus temaga.

Hosea abielu oli siiski ainult lühikest aega õnnelik. Gomeri korduvad truudusemurdmised tekitasid ta rinda lõhestatud tunded. Oli hetki, kus meeleheit ja hingevalu oli Hosea nõnda vallutanud, et ta tahtis teha halba oma naisele. „Vaata, ma panen su tee kinni kibuvitstega ja teen kiviaia tema ette kinni.“ Hos. 2,8. Kuid tuli aeg, kus Hosea oli täielikult muutunud, oli jällegi tasane ja armastusrikas. Ta ütles: „Vaata, küll ma tahan siis teda meelitada ja teda viia sinna kõrbe ja rääkida tema meele pärast.“ Hos. 2, 16.

Hosea tahtis viia oma Gomeri kõrbe. Kaugele maailma mürast, kaugele inimestest, et Gomer täielikult mõistaks oma meest, mõistaks tema sooje tundeid ja armastajat südant. Ta tahtis Gomerile andestada kõik, unustada kõik ja jällegi teda võtta omaks igaveseks, kihluda temaga õiguse läbi ja kohtu läbi, helduse läbi ja halastuse läbi. Hos. 2, 21.

Sama vahekord, milline oli Hoseal Gomeriga, oli ka Jumalal Iisraeliga. Ebajumalateenistus, kõlblusetus, käskudest üleastumine j. m. olid nähtused, mis kordusid ikka sagedamini. Iisrael oli ära heitnud elava Jumala ja murdnud tema seaduse.

Nagu Gomer murdis seaduse Hoseaga, nõnda Iisrael murdis Jumalaga. Oma läbieludest mõistis Hosea Jumala läbielusid oma rahvaga. Hosea elas läbi sügavat valu ja kannatusi ja nii ta mõistis, et sedasama tundis Jumal, kellest tema rahvas oli lahkunud.

Hosea läbielud ühtusid täielikult Jumala läbieludega. Ainult see inimene võib aidata teist, kes ise kord oma elus on saanud abi. Ainult see inimene halastab teisele, kes ise on maitsenud halastust ja andestust.

Jumal soovis päästa oma rahva. Prohveti läbi räägib ta karmid sõnad: „Nemad ei pea jääma Jehoova maale; ja Evraim läheb jälle Egiptuse maale ja peab roojast sööma Assuri maal.“ Hos. 9, 3.

Et äratada oma rahvast patuunest, tarvitas Jumal mitmesuguseid vahendeid. Ta ähvardas Iisraeli uuesti anda orjusse, võtta talt kõik pühaduse ja eesõigused. Vaatamata kõigele sellele, langes Iisrael ometi. Rikkus ja rahu töid kõlblusetuse ja teised pahed. Nagu Hosea armastaja süda pahandas Gomeri üle, nõnda pahandas Jumal oma rahva pärast. „Sest mina olen Evraimile kui tõmmu lõukoer ja kui noor lõukoer Jumala soole, mina, mina tahan neid kiskuda ja ära minna, ma tahan nad ära viia ja ükski ei pea ära päästma.“ Hos. 5, 14.

Kuid vaatamata karmusele, Jumal armastas oma rahvast. Ta oli viinud selle kui viinamarjakobara kõrbe, oli rõõmustanud selle üle kui aednik esimese vilja üle, „kes neid oma käe peale võttis; aga nemad ei tunne mitte, et mina neid olen parandanud.“ Hos. 11, 3.

Jumal oli Iisraelile kui isa. Juba vanast ajast oli ta teda kasvatanud, kaitsnud ja juhtinud; ja nüüd: „Kas ma pean sind üle andma, Evraim? Pean ma sind ära andma, Iisrael? ... Mu süda pöörab ennast mu sees, mu hale meel põleb hoopis su pärast.“ Hos. 11, 8.

Jumalik armastus katab ja kannab kõik. Kui suur ka ei oleks üleastumine, Jumala armastus lõõmab kõikidest üle. „Et tulgem siis ja seletagem oma asjad isekeskis, ütleb Jehoova. Kui teie patud on kui helepunased riided, siiski peavad nad valgeks saama kui lumi; kui nemad punased on kui verekarva riie, peavad nad ometi valge villa sarnaseks saama.“ Jes. 1, 18.

Jumal töötas andestada ja unustada kõik, kui ainult Iisrael uuesti teeks seaduse Jumalaga, töotaks teda teenida. „Ma tahan neid ära

päästa põrgu käest ja tahan neid lunastada surmast.“ Hos. 13, 14. „Ma tahan nende ärataganemise parandada, ma tahan neid armastada hea meele poolest, sest mu viha on igäühelst ära pööranud. Ma tahan Iisraelile olla kui kaste; ta peab öitsema kui lilleke ja oma juuri ajama kui Liibanon. Tema võsud peavad ette tulema ja tema suur au peab olema kui õlipuu ja hea lõhn peab temal olema kui Liibanonil. Kes ta varju all istuvad, need peavad ümber pöörama ja elu vilja kandma ja öitsema kui viinapuu; tema mälestus on kui Liibanoni viin.“ Hos. 13, 5—8.

Vanasti rääkis Jumal Hoseaga. Hoseal olid mõistetavad ja selged Jumala sõnad. Igas olukorras ta kuulis Jumala häält. Raskus, kannatus ja valu oli keel, mida kõneles Jumal. Hosea mõistis, et tema läbielud on Jumala väljendusviis, Jumala tahteavaldus. Valust ja üksindusest rõhutatud, jäi ta ometi tundeliku südamega. Elukoolis ta õppis tundma Jumalat ja tema tahet.

Jumala hääl on kõlanud alati, meie peame vaid mõistma seda. Elu kogemustes ta kõneleb samuti meile. Lugeja, oled sa mõnikord kuulnud Jumala häält oma elus? On sul olnud hetki, kus Jumal on lasknud tulla sulle läbielusid ja olukordi, kus sa oled kuulnud Jumala häält? Kui sa pole oma elus veel kuulnud Jumala häält, siis kuula tähelepanelikult. Luba Jumala Vaimu leegil haarata ka sinu valutav süda ja luba selle sees kõnelda Jumala Vaimul. Ja siis, kui oled kuulnud seda häält, ära kaota teda. Kui oled alati ühenduses Jumalaga, kui elukogemustes lubad sellel häälend end juhatada, siis sinu elu muutub päev-päevalt heledamaks ja rikkamaks ja sa kuuled jumalikku töotust: „Ära kardada mitte, sest mina olen sinuga; ära vaata mitte enese ümber, sest mina olen su Jumal, ma teen sind tugevaks, ma aitan sind ka, ma pean sind ka üles oma õiguse parema käega.“ Jes. 41, 10.

Suvi on läind, lehed langevad

Rohkem rõõmu

Jumal lõi inimese, et ta pidi elama kooskõlas tema tahtmisega ja olema õnnelik ning rõõmus. Seda segamata õnnelikkuse eesõigust mõistsid meie algvanemad kasutada ainult lühike aeg. Alates patulangemisest on inimeste rõõm alati olnud segatud kannatustega. Rõõm ja kannatus on saanud niiõelda kaksikõdedeks. Kuigi rõõm on neist kahest esmalt sündinud ja igavene, võtab kannatus praegu kõikjal ülevõimu, püüdes lämmatada rõõmu täielikult.

Alates patulangemisest on olemas kahe sugu- ne rõõm: hingeline ja meeleline. Esimene neist on pärit kõige hea algatajalt; teine seevastu on ebarõõm, inimese enda kunstlik saavutus, mille aljuured on kõige kurja algatajas. Patu läbi tuimestatud inimene ei saa omast väest omada hingelist rõõmu, küll aga tunneb selle puudumist. Seda sisemist vajadust ta püüab rahuldada kunstlikult. Selleks on inimene välja mõelnud mitmed abinõud. Et ajutiseltki vabandada muredest ja maitsta rõõmu, selleks ohverdatakse sagedasti ausus ja lämmatatakse õiglus- etunne. Kuivale sattunud kala taoliselt kareldakse rõõmuhoos, kuid see siiski ei tunnista tõelikust rõõmust. Tammumine meeleliste lõ- bustuste valdkonnas ei tunnista rõõmust ja õn- nelikkusest, vaid tõendab elus nii vajaliku ele- mendi — tõeliku rõõmu — puudumist. Mis ei luba inimesel olla rõõmus ja õnnelik? Põhjusi selleks on palju, kuid suurim neist peitub ini- mese oma-enese minas. Kui inimene saaks elada õiglaselt oma ligimese ja Jumala vastu, kui ta loodaks kõiges oma Loojale, siis ta võiks alati olla rõõmus. Et maailmas valitseb ülekohtus ja vägivald ja inimesel tuleb elada kõigiti kitsen- datud olukordades, siis need põhjustavadki kõik- sugu kiusatusi, nagu: hirm tuleviku eest, kade- dus, ahnus ja palju muud. Jumal on annud igale inimesele õiglusetunde, ja kui sellest üle astutakse, siis sellele järgneb rahutus. Südame- tunnistus noomib valekäitumise pärast. Tõelik jäädav rõõm tuleb ülalt ja asub ainult süütus puhtas südames, kus ei anta maad ülekohtule ja jumalatule vaimule. Iga teisel teel saavutatud rõõm on ebarõõm, tõeliku rõõmu vaenlane, mil- le omandamiseks inimene tarvitab enda vastu vägivalda, jättes oma hinge nälga.

Õigusearmastaja kristlane võib olla alati rõõmus. Meie ei saa küll kurjust ja ülekohtu maailmast kõrvaldada, aga meie püüd olgu oma süda neist asjust puhast hoida. Õnnestub meil see, siis võime alati olla rõõmsad. Laeva loo- mulik asukoht on merel ja teda ei ähvarda seal mingi hädaoh, kuni vesi pole tunginud laeva.

Sama lugu on ka kristlasega. Hoiab ta oma südame puhta maailmalikest asjust, siis ta võib alati rõõmus olla. Kristuse soov oma rahvale on: „Seda olen ma teile rääkinud, et minu rõõm teie sisse jääks ja teie rõõm täis saaks.“

Milline suur eesõigus võib olla usklikul! Ta võib omada rõõmu, nii kui see oli Jumala Pojal. Siiski eriti meie ajal kaevatakse üldiselt rusu- va meeoleu üle. Oeldakse, et praegusel rahutul ajal on üldse võimatu rõõmus olla. Selles on suur osa tõtt. Tõelikult meie rahutu ja ebakin- del aeg põhjustab paljude meeltes kurvameel- suse. Maailmas korduvad prohvet Jeesaja ajal valitsenud olukorrad, ja seda suurimal määral. Prohvet ütles: „Ja kohus on tagasi aetud ja õigus seisab kaugel, sest tõde komistab uulitsa peal, ja mis otsekohene asi, ei see või edasi minna.“ Jees. 59, 14. Kurjuse ja ülekohtu võimsad lained vallutavad maailma ja hoiavad kõiki ärevil. Nii rahvaste kui üksikisikute vahel puudub usaldus. Kuigi on julgeid, kes ähvar- davale tulevikule kindlalt vastu astuvad, siiski seisavad paljud nõutult ja vaatavad nukralt tu- levikku. Paljud näevad isegi tondikujusid tule- viku seinal. Kõneldakse peaasjalikult rasketest aegadest.

Meie ei taha raskeid aegu ja ähvardavaid hädaohete olematuks tõendada. Kuid hädalda- misega ja kartusega ei saavutata ka midagi. Tu- leb pidada meeles, et kartuse mõjul muutuvad hädaohud veel masendavamaks. Palju oleneb isiklikus elus sellest, kuidas asja võetakse, mida oodatakse. Pühakiri ütleb: „Mis hõel kardab, see tuleb temale kätte, ja mis õiged igatsevad, seda antakse neile.“ Õp. s. 10, 24. Ehkki ela- me ebakindlal ja rahutul ajal, meie ei pea unu- tama maailma loojat ja ülalpidajat, kes ütleb: „Minu nõu peab korda minema ja mina teen kõik, mis ma tahan.“ Jees. 46, 10.

Jüngrite läbielu tormisel merel (Matt. 14, 26. 27) annab näite inimese lühinägelikkusest rasketel silmapilkudel. Jüngrid olid tormisel merel ja „olid õieti hädas, sest torm oli vastu.“ Samal ajal jõudis nende juure Kristus, et neid aidata. Jüngrid, nähes vee peal kõndivat ole- vust, pidasid Kristust „tondiks“ ja kartsid väga. Nad ei suutnud tõeks pidada, et elav olevus võis kõndida vee peal. Kuid tundmata kogu lähenedes nad tundsid temas oma armsa Õpetaja. Kus inimsilm nägi ainult hukatust, sealt ilmus täpsemal vaatlusel päästja. See läbi- elu õpetas jüngrid igas raskuses rahulikult jääma. Seda võime õppida ka meie, sest „rõõm Jehoova pärast on meie rammu“. Neem. 8, 10.

M. B.

Läbi kannatuste

Kingsepp Kaarel Sepp istus oma viletsas töötoas töölaua ees ja vaatas läbi akna. Ehk ta küll hoidis käes parandatavat saabast, seisid ta käed tegevusetult, ja ta pilk oli kiindunud päikese kiirtesse, mis läbi akna tuppa tungisid. Äkki avaneks uks ja sisse astus Anna. „Kas sa oled juba tööl, Kaarel?“ hüüdis ta imestunult, „sa tead ju, et arst käskis sind hommikuti kauem magada. Mis kasu me sellest saame kui sa samuti enneaegselt elust lahkud nagu Rein!“

Kingsepp oli vaevu oma naise sõnu tähele pannud; alles nüüd ta vaatas naisele ja ütles värisvõil huulil: „Jah, Rein! Täna aasta eest lahkus ta elust!“ Seda öeldes näis kui kaotaks ta enesevalitsemise, sest ta asetas käed silme ette ja nuuksus valjusti. Ka Annal tulid pisarad silma, aga ta kuivatas need kiiresti põlde nurgaga, lähenes nutjale, asetas oma käe tema õlale ja ütles õrnalt: „Kaarel, meie poeg Rein asub heas kohas; ta oli abitu, vigane ja temast ei olnud siin kellelegi kasu!“

„Kellelegi kasu?“ hüüdis kingsepp välvõil silmil, „kellelegi kasu? Ja siiski näitas ta oma vanale isale õnnistuste, ise lamades kogu need haiguseaastad kannatlikult oma voodil. Ma mõtlen, kas sulle, Anna, on tema kaotus jätnud valusad jäljed.“

„Jah, Kaarel, sul on õigus,“ vastas naine, „aga meie peame Jumalat tänama, et ta meile on jätnud terve Antsu, kes võib olla rõõmuks ja abiks meie vanas eas.“

„Võib, jah,“ sosistas isa endamisi, ja siis ta ohkas sügavalt ja haaras kätte oma töö, mille ta oli peaaegu unustanud, kuna Anna astus toast välja oma talituste juure. Kingsepa mõtted rändasid jälle tagasi. Seal nurgas oli seisnud voodi, milles oli lamanud tema armas haige poeg. Sellel puutoolil ta oli istunud videvikus ja hoidnud oma peos poja valget, palavikust kuuma kätt. Seal oli tema südamesse asunud rahu keset masendavat kurbust. Sügav igatsus oma lahkunud poja järele asus uuesti elavalt ta rindu ega tahtnud lahkuda temast. Ka tema tervis ei olnud enam endine ja ta tundis end sagedasti väsinud ihu ja vaimu poolest.

Nüüd avaneks äkki uks ja sisse tormas umbes viieteistkümnepäevane poiss.

„Isa!“ hüüdis ta säravõil silmil, kõrvaldades otsmikult oma pruune lokke, „isa, preili Sinijärv soovib, et ma aitaksin neil õunu puust maha võtta. Ta lubab 75 senti päevas ja peale selle lõunasööki. Kas ma tohin minna, isa?“

„Jah, Kaarel, lase ta läheb,“ ütles ema, kes

parajasti sisse astus. See teeks poisile palju rõõmu. Veel mõned päevad ja tema vabadusel ongi lõpp. Linnas poeleti taga on ta vabadus piiratud niikuinii.“

Isa andis oma nõusoleku, ja juubeldades jooksis poiss minema. Ema vaatas talle uhkelt järele. Tema süda oli haaratud ilusast pojast, kes oli alati rõõmus ja tegutsemistahtlik. Ta uskus, et sellest poisist saab veel kord tubli ja kuulus mees, sest ta oli kõigiti väga andekas.

Kõigile poiss siiski ei meeldinud. Mõned ütlesid, et ta on väga kergemeelne, teised, et ta ei tee täpset vahet, mis „sinu“ ja „minu“ omandusesse puhtub.

„Aga,“ ütles ema endamisi, on see siis nii tähtis, kui ta üleaedsele kas pisut ristikeha või mõne kapsalehe oma jänestele lõikab, või naabriaiast mõne õuna võtab; nad vaevalt teavad, kuhu see rikkalik õunasaak mahutada, ja meie pojalt pole ainustki õuna- ega pirnipuud. „Mina ise,“ ütles Anna enda kohta, „muidugi ei võta poisilt midagi vastu, aga mis ta ise sööb, seda ta võib tuua kust tahab. Kes poisikese suhtes niisuguseid asju tõsiselt võtab?“

Nii mõtles Antsu ema, ega aidanud midagi, kui tema isa pojale kaheksandat käsku hoopis teisiti seletas. Ka tema haige venna nõuanded ei avaldanud Antsule mingit mõju. Ta mõtles hoiduda ainult suurtest vigadest; väikseid vääratusi ei võetud üldse arvesse.

Oli imeilus ilm kui Ants naabriaias õunu maha võttis. Ta laulis ja vilistas töö juures, sest huvitav töö tõstis tuju. Ka maitseid talle õunad hästi. Temale lubati neid süüa nii palju kui süda soovis, ainult õhtul kõju minnes ei lubatud tasku panna. Kolmanda päeva möödudes sai ta oma palga ja järgmisel päeval ta pidi linna minema, oma onupoja ärisse ametit õppima. Tol õhtul valitses kingsepapereis vaikus ja rusutud olek. Emale kippusid vägisi pisarad silma ja ka isa oli murelik-tõsine. Oh, et Jumal tema noorem, tema armsamat poega juhiks õigele teele! Õhtul mindi magama vara. Ants aga ei riitanud end lahti, vaid vaatas läbi akna kuuvalgust hõbetatud tänavale. Tema tuba asus õue poole, kust kaudu võis pääseda kergesti maanteele. Ta ei suutnud unustada naabriaiast maitsevat puuvilja. Linnas ta neid vaevalt lootis saada, kuna nende ostmiseks puudus raha. Oleks päris kena, kui ta võiks mõned õunad kaasa võtta. Ants astus ukse juure ja seisatas. Kõikjal valitses vaikus. Kuid imekald, kuidas just täna tema

surnud venna kuju nii selgesti ilmus tema ette. Ta mõtles isegi venna häält kuulvat, kes ütles: „Ära tee seda mitte, sest see on kaheksanda käsu vastu.“ Kell lõi kümme.

„Kõik külas magavad,“ sõnas ta endamisi, „tuleb tegutseda kiirelt, kuni veel paistab kuu.“ Ta avas ukse ja astus õue. Nüüd ta seisis väljas. Oli vaikne sügisõhtu. Ta kuulatas oma ümbrust ja hiilis siis otse õunaaia poole. Tuntud õunaaia tagumisesse nurka oli ta juba päeval teinud augu. Nii pääsis ta nüüd hõlpsasti aeda ja ronis kiiresti puu otsa, kus ta teadis olevat paremad õunad. Ta valis ilusamaid õunu, mis temale võimaldas kuuvalge öö, ja pani need kotti.

Järsku murdus tema astumisel üks õuntest eriti koormatud oks ja ta langes raginal maha. Vaiksel ööl kõlas see kaugele. „Loodetavasti ei kuulnud seda keegi,“ ütles ta endamisi, korjates õunu edasi.

Kuid mis see oli? Just kui oleks kostnud koerte haukumine? Ants seisis kui halvatult paigal ja tema keha kattus hirmuhigiga. Koerte haukumine üha lähenes ja sinna sekka kuuldus ka inimese häälitsemist. Nähtavasti oldi aias valvel. Antsu haaras kirjeldamatu hirm. Teda võidakse ära tunda, ja karistus on möödapääsematu.

Ta hüppas meeleheitliku hooga puust alla, et pääseda põgenema. Ta tundis jalas ägedat valu, kuid hoolimata sellest ta ruttas augu juure ja puges sealt läbi enne kui teda nähti. Kuigi ta jalg väga valutas, ta suutis siiski jooksta koju. Ta hiilis tasa oma tuppa ja heitis voodisse.

Oh, kuidas ta jalg valutas. Ta püüdis küll magama uinuda, aga asjatult. Valu üha suurenes. Nii ta vaevles kogu öö läbi, mis temale tundus igavikuna. Lõppeks koitis hommik ja ta kuulis ema talitamist köögis.

Ta kutsus ema ja ütles: „Mul juhtus õnnetus. Kas teie kuulsite öösel koerte haukumist? Ma tahtsin näha, mis väljas lahti on, ja hüpates kiiresti voodist välja vigastasin oma jala.“

Ema oli väga ehmunud. Ta vaatas poja vigastatud jalga; see oli paistetunud. „Ma saadan kohe arsti järele,“ ütles ta hirmunult. „Oh Ants, kui kahju mul on, et sulle niisugune õnnetus juhtus! Linna ametit õppima minek jääb seega siis ka praegu katki.“ Nii ta jatkas hulk aega oma härdaldamist ja siis läks mehe juure.

Peagi oli isa poja voodi ees, vaatas talle tõsiselt otsa ja ütles: „Poeg, kas see on tõsi, et sa siin toas end vigastasid?“

Kerge puna tõusis pojale palgesse, siiski ta vastas viivitamatult: „Jah, isa, siin toas. Ma tõukasid end jookstes vastu ahju nurka; ma mõtlen, te pidite kuulma minu kisa.“

Kingsepp raputas vaikides pead ja läks tööle.

Lõuna paigu tuli arst. „Jalg on raskesti vigastatud,“ ütles ta pead raputades, „see on pikaldane

paranema. Aga teie olete ju õppinud kannatama, nii võidate ka selle katsumise.“

„Kas sellest ei olnud veel küll, härra doktor,“ vastas kõnetatav kurvalt, „aga ma võtan ka selle katsumise kui Jumala käest. Kadunud Rein on mulle õpetanud, kuidas see on võimalik.“

Ema nuttis, ja kui arst eemaldus, siis ta läks temale järele. Ärritusest väriseval häälel ta küsis arstilt, ega ta poeg ometi selle vea tõttu sure.

„Ma loodan, et ei sure,“ vastas arst.

„Kuid kas ta jääb vigaseks?“

„Tahan teha mis võin, kuid asi on tõsine.“

Seda öeldes lahkus arst, ja ema jäi õuele üksi. Seal ta kuulis öösisest õunavargusest, ja tume aimdus asus tema südamesse. Vast see oli tema poeg Ants, kes käis öösel õunaaias.

„Ants,“ palus ema, „üttele ausalt, kas sa käisid öösel õunaaias? See oleks sulle endale parem, sest arst teaks siis, kuidas sa oled end vigastanud.“

Haige vaikis silmapilgu. Tema hinges oli äge võitlus, aga kuri sai võimuse ja ta ütles otsustavalt: „Mina ei ole olnud, usu mind, ema!“

Kord nii terve olnud poiss lamas nüüd samas toas voodis, kus mõni aeg varem oli lamanud tema vend Rein. Tema nägu muutus kahvatuks, käed valgeks ja läbipaistvaks. Aga tema süda jäi muutmatuks: ta ei tahtnud tunnistada oma valet. See puutub tema ausse, mõtles ta.

Kingsepale tegi see väga valu, et tema noorem poeg tõesti oli Jumala vastu, nagu surnud Rein omal ajal. Kui ta temaga kõneles jumalikest asjust, siis ta vaikis. Ka ema vastu ta ei olnud enam avalik, nii kui enne, ja ka ema näis seepärast sagedasti ohkavat. Sel talvel oli vali külm ja kevade tulek kestis kaua. Kogu talve isa oli sagedasti istunud poja voodi ees ja palvetanud poja pärast.

Lõpuks lähenesid lihavõttepühad, millal võidi jälle vabamalt avada aken haigetoas ja maitsta kevadõhku. Pühade ajal külastas arst jälle haiget. Ta kutsus isa kõrvale ja ütles, et ei saa teisiti kui et Antsu jalg tuleb ära lõigata.

Ehmunult vaatas isa arstile, ja tema palgele veeresid pisarad. Ta vaikis kaua ja siis ütles arstile, et ta teataks sellest haigele endale. Arst lubas seda, ja kuni isa sellest teatas oma naisele, avaldas arst haigele tema haiguse seisu põhjalikult ja ütles mis tuleb ette võtta.

Isa lootis, et nüüd poja süda muutub pehmemaks, kuid ta siiski pettus. Poeg lamas sama kangekaelsena voodis kui ennemgi, kui isa õhtuti ta voodi juures istus. Või näis see ainult nii? Või kõnelesid tõmbuvad huuled siiski millestki muust, kui ainult murest ja kibedusest?

Lihavõtte järele pidi lõikus ette võetama; nii oli selleni veel paar päeva aega. Kuid mida lähemale jõudis otsustav samm, seda suuremat kitsikust tundis ta oma hinges. Ta koostas oma käed, kuid

Kuidas elada täis iga

Üeldakse, et inimene tapab enese. See on õige enamik inimeste kohta. Kuigi on tõsi, et kõik peavad kord surema, ometi väga vähesed elavad loomuliku eani. Lääne maades on keskmine elupikkus kolmekümne ja neljakümne aasta vahel, kuna Aasia maades pole keskmine elu pikkus üle kahekümne viie aasta. Teadlased tõendavad aga, et inimese loomulik iga on umbes sada aastat.

Läbi kannatuste

palvetada ta ei suutnud. Tema ja Jumala vahel asus vale. Öhtul, kui isa tema voodi ees istus ja nad kaua olid vaikinud, sosistas Ants isale: „Isa, palveta ühes minuga!“ Isa langes põlvedele ja pisarad voolasid tema silmist. Lõppeks ometi paistis lootusetäht; näis, et rahutu inimlaps leiab siiski oma Lunastaja.

Ants oli veel kahvatum kui harilikult; temas võis kergesti märgata sisemist võitlust. Kuid isa siiski vaikis ja ta kõneles seda tungivamalt oma Jumalaga. Küla palvela asus nende läheduses. Vanemad külastasid nüüd seda tihemini jumalakoda ja vanemate palavad palved poja pärast tõusid nüüd ühiselt Jumala poole. Koguduse laul kostis läbi avatud akna haige juure, täites ta südame imeliste tunnetega. Ka tema oli lapsepõlves tihti seal laulnud selle auks, kelle käest kõik hea tuleb. Pühapäevakooli õppeainetest oli temal veel meeles palju ilusaid töotusi, mis Jumal oli annud kõigile, kes oma puudusi tunnevad, seega ka temale. Tänaagi kostsid tuttavad laulud, mis ka tema kord laulnud. See kõik äratas haiges mineviku armsad mälestused, tõstis tema meele kõrgemale oma armastava isa poole. Uus lootus asus ta hinge, ja ta otsustas oma vanematele rääkida tõtt.

Hämariku lähenedes istusid vanemad jälle poja voodi ees, kõneledes haigele, milliseid õnnistusi nemad täna koosolekul saanud. Korraga haaras Ants vanemate käed ja tunnistas neile kõik. Tunnistuse lõpetanud, langesid mõlemad põlvedele, kiites taevast Isa, kes oli juhatanud nende poja õigele teele. Eriti ema südant puudutas see tõsiasi väga, et Ants oli siiski õunaaias käinud.

Ants suutis kannatada vapralt, sest oli vähendanud koormat oma hingelt.

Emal oli küll kahju endistest plaanidest, kuid lepitask ennast, kui nägi millise huviga ja andumusega Ants asus isa kõrval tööle.

Inimese elu võib võrrelda rahasummaga, mis on pandud hoiupanka. Kui inimene, kes pani raha panka, elab kokkuhoidlikult, siis pole tal tarvis seda raha välja võtta. Aga kui ta elab pillavalt ja võtab välja väikese summa täna, ja jälle natuke homme, siis tema raha lõpeb varsti. Samuti võime tervist pidada kapitaliks. Kui tema eest hoolitseda, siis ta hulk ei vähene, vaid suureneb. Aga kui jätame hooletusse mõne kehaosa, siis see vigastub, ja see on nagu teatava rahasumma väljavõtmine pangast, sest kui tervist vigastatakse natuke täna ja natuke homme, siis on ta varsti otsas.

Enamal jaol inimestel on noorelt hea tervis ja nad on kehalt tugevad. Kui neid hoiatatakse tegemast asju, mis rikuvad tervist, siis nad lausuvad üleolevalt, „Olen noor ja tugev, see ei tee mulle midagi“. Noor inimene, kes tekitab eneses halbu harjumusi, külvab haiguseid oma kehha, ja on täiesti kindel, et varem või hiljem ta lõikab halva tervise.

Paljudel, kes loevad neid ridu, on noorusaeg juba möödas, ja neil võib juba olla mõni haigus. Nad küsivad, kas on siis veel lootust, et võin kaua elada? See oleneb sellest, kui tõsiselt keha on vigastatud. Kuid pole kedagi, kes ei saa tunduvalt pikendada oma eluaastaid, kui ta otsekohe jätab maha kõik need eluviisid, mis rikuvad tervist, ja teeb seda, mis võib pikendada tervist. On olnud palju neid inimesi, kes on olnud haiged, kuid kui on muutnud oma eluviisi, siis on jäänud terveks seitsmekümne või kaheksakümne aastani.

Selleks, et elada sada aastat, peab olema karske. Nende inimeste elu, kes on jõudnud saja aastani, on olnud vaba igasugustest korratustest. Nad on olnud mõõdukad söömisel ning joomises. Peab valitsema tundeid ja kirgi. Ka viha, kadumus ja kibedus on kahjulik kehale.

Need, kes on elanud kaua, on elanud väga lihtsalt. Keegi naine Ameerikas, kes sai üle saja aasta vanaks, vastas, mis ta sööb: „Leib ja kartulid on see, mis ma sünn.“

Inimesel on eeldusi elada kauem kui ta on karske ja töökas.

Peab alati silmas pidama järgmisi reegleid:

1. Hoolitse puhta õhu eest.
2. Vali tervislikud toidud ja söö mõõdukalt.
3. Hoidu tarvitamast uimastavaid aineid.
4. Pea puhtust.
5. Hoidu vihast ning murest, ole rahulik.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetuse ja talituse Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Tel. 309-41.
Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Lõidu väljaanne.

Hind: aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 senti, üksiknumber 20 senti. Tellimine kõigist postiasutustest.

Meie Aeg

Nr. 10 1937

